

83. Основно училище “Елин Пелин”
1137 с. Панчарево, район Панчарево, общ. Столична, обл. София - град, ул. “Елин Пелин” №21 ,
тел.02-992 30 60, www.83ou.org, [ou83 @abv.bg](mailto:ou83@abv.bg)

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Директор: К. Кръстева

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

*Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното
и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено
заседание на 08.09. 2017 г.*

Изграждането на училищна програма за равен достъп до образование е подчинено на основните приоритети за изграждане на образователна среда:

- разгръщане потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на институциите в предучилищното и училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование на децата и младежите, като предпоставка за равнопоставено социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната.

В контекста на националните политики, законът за предучилищното и училищно образование възлага на педагогическия съвет в училище да изготви и приеме училищна програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Настоящата училищна програма има за цел да защити правата и интересите, да предостави равни възможности за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане“, осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на деца и ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.

АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

През последните години се създава една пъстра картина на ученици от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите и понякога към самите себе си. Срещата на хора с различия и на различни култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики в областта на:

- интеркултурното образование,
- умението за общуване с представители на различни култури,
- съзнателно изграждане на толерантност - особено важно е обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.

Насърчават се също представители на малцинствените групи да се образуват и квалифицират за учители, за да имат пряко участие в образованието на децата.

Създават се условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.

При децата в училищна възраст се обръща особено внимание на семейството като част от образователния процес.

Потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните, с помощта на интеркултурното образование и образованието на деца със специални образователни нужди са огромни, а рисковете от игнорирането или дискриминирането им за културното развитие и социалния мир биха могли да бъдат сериозни.

Ключовата роля на образованието за изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване е безспорна, като основен принцип е ранното образование, достъпно за всички, независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

Обхващането на всяко дете с увреждане в училищна възраст в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него е основна дейност за достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението на дейностите по изграждане на подкрепяща среда в училище нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение.

Центърът за приобщаващо образование и ЗПУО определят 4 групи деца, които са разпознати с потребности от допълнителна работа, поради специфики на тяхното развитие:

- деца в риск

- деца със СОП
- деца с хронични заболявания
- деца с таланти

Вариациите вътре във всяка от групите са предизвикателство за учителите, което неизбежно води до разместване на педагогическите практики в класната стая и създава нова обучителна ситуация за учене и напредък на всяко дете.

Това изисква промени в самата реформа за образователни промени „отгоре - надолу“ и „отвън – навътре“.

Необходим е конкретен ангажимент за събиране на информация за деца, които се местят от нашето училище в друго, за такива, които са пред отпадане от системата, за деца, които напускат страната ни. Уведомяват се съответните институции, в чиито правомощия е включен анализът на събраната информация и начертаването на конкретни мерки за преодоляване на евентуални негативни тенденции.

В нашето учебно заведение не са много, но има деца с множество и различни рискови фактори за своето развитие в семейната си среда. А това влияе върху способността им за учене. Ето защо се наложи училището ни да играе формираща роля като приобщаваща среда за развитие и обучение на всяко дете.

Нужно е да се доразвият добрите практики:

- За децата в риск се провеждат срещи и разговори с родители.
- В учебната сграда са предоставени условия за работа.
- Немаловажна за тях е природната среда в училищния двор – с много дървета, алпинеуми, цветя. Те се ангажират и с удоволствие се докосват до земята, тревата; участват дейно в почистването за изграждане на екологично възпитание; имат и свои приятели, които в ролята на наставници, ги подпомагат.
- Педагогическите специалисти се грижат за приятна социална среда в целодневното им обучение, така че и те да се чувстват пълноценни граждани на страната ни.
- Децата в риск, със СОП и с хронични заболявания са поощрявани при всеки успех. И тази година ще продължим с усилена работа с тях в извънкласни занимания, в дейностите по проекта „Твоят час“, в часовете по ФУЧ и часа на класа.
- Децата – таланти се подтикваат към изяви и извън училището.

Учениците ни със СОП се обучават в уютен ресурсен кабинет, където добрият педагог има възможност да работи пълноценно. От 2017/2018 учебна година за общата и допълнителната подкрепа на учениците са назначени психолог и логопед. Поддържа се ежедневна връзка с класните ръководители. Опитът на ресурсния учител се предава на всички учители, а оттам се виждат и резултатите в обучението и личностното развитие на децата. Не по-малка е и грижата на родителите за тези деца, като те признават водещата роля на училището.

Децата с хронични заболявания също не са много, но тук грижите са особено големи. Всеки един учител облекчава работния им ден. Грижите на медицинската сестра са от значение, тъй като поддържа връзка с техните лекари и следи състоянието

им. Така децата ни имат добро здравословно състояние, с оглед на хроничните им заболявания.

Децата с таланти не са малка група. Явяват се на музикални сцени; проявяват своите артистични способности; печелят награди на конкурси по изобразително изкуство.

В нашето училище се работи все повече за развитието на всеки талант. За целта им се предоставя полето на изяви. Главна роля тук играе директорът, учителите – специалисти и всички класни ръководители.

Програмите за някои деца следват учебната програма на класовете, но се създава и специална за тях, разработен е учебен план за ученик в комбинирана форма на обучение и съпътстващите го учебни програми по отделни учебни предмети.

ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- Равен достъп и приобщаване на всяко дете
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със СОП в училище е необходимо да се съблюдава:

- а) достъпна архитектурна среда
- б) екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на децата
- в) диагностична и консултативна дейност
- г) специални учебно-технически средства и апаратура
- д) индивидуални образователни програми

Продължава прилагането на политиката за приобщаващо обучение на децата със СОП чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със СОП.
- Изградени положителни нагласи към приобщаващото обучение в различните общности – учители, ученици, деца и родители.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на децата със СОП в училище чрез изграждане на подкрепяща среда.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата и учениците със СОП, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.

4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.

5. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда, включително за преподаване на български език на деца, за които той не е майчин.

6. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.

7. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.

8. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности с цел недопускане отпадането им от училище в задължителната училищна възраст за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.

Приобщаващото образование, залегнало в ЗПУО, ни посочва отговорността за качествено обучение и възпитание, да приобщим всички деца в училище и изградим ценности на равнопоставеност, приемане и участие.

За целта:

- Превенцията и ранното разпознаване на обучителните трудности, са първият стъп, предшестваш обучението. Учителите планират преподаването си, така че да отговаря и на учениците, които системно срещат трудности в ученето.
- Необходимо е да се засили екипната работа на учителите за структурирано и регулярно обсъждане на предизвикателства в преподаването и обмяна на добри практики - налага се с цел превенция на обучителните трудности, ранно оценяване на потребностите и анализ на нежеланото поведение.
- Планиране на подходящи подходи за преподаване в обща класна стая.
- Отбелязване на всеки напредък на децата.
- В часа на класа и в дейностите по интереси и във ФУЧ да се залага на гражданското, здравното и интеркултурното образование.
- Осъществяване на активно партньорство с родителите с цел включване на дейности за развитие на компетентности.

ЗАСИЛЕНА РАБОТА В СЛЕДНИТЕ НАПРАВЛЕНИЯ:

- Недопускане на ограничения или привилегии, основани на раса, народност, възраст, пол, етнически и социален произход, език, вероизповедание, здравословно състояние и обществено положение.

- Да не се смятат за привилегии временните специални мерки, предприети с цел изравняване статуса на ученици от уязвими групи с този на останалите.

- Да полагаме специални усилия, за да осигурим адекватни условия за интеграция в училищната среда на децата с увреждания и от различен етнически произход.

- Да се стремим да осъществим добра социална адаптация на уязвимите деца.

- Обучението, подготовката и възпитанието на учениците се осъществяват в рамките на единна културно-образователна среда. Отделните култури и традиции се приемат от всички деца.

- За децата от малцинствените групи се отделят часове по БЕЛ и Математика, по предварително изготвен и обсъден с родителите им график в удобно време за тях.

- Децата и учениците имат право на специална закрила срещу физическите и морални опасности, на които са изложени.

- Всеки, който не разполага с достатъчно средства, има право на социална и медицинска помощ.

- Защита на децата срещу липса на грижи.

- Насърчаване за редовна посещаемост в училище.

- Недопускане на дискриминация.

- В училището ни се работи по Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и Алгоритъм за неговото прилагане. Създадена е училищен екип за противодействие на тормоза и насилието.

Изложеното дотук, без съмнение е само щрих от огромната работа, която предстои на учителите. В училището ни на този етап не е създадена среда на контакт с бежанци и разнообразие на етноси, но наш дълг е да подготвим учениците за подобни ситуации в житейския им път – да се сблъскат с представители на различни култури, различни от техните ценности и норми, традиции и гледни точки. Глобализацията създаде условия пред децата ни да пътуват, да живеят на различни места по света, да са граждани на света, да учат в интернационална среда и да работят в мултинационални институции. И всичко това е прекрасно, но същевременно налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите; за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване; за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Нужно е да преодолеем противоречията, трудностите и предразсъдъците, за да изпълним задачата: „Предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи“.